

Микроикономика и макроикономика

Икономическата наука изучава и анализира многообразие от процеси, отношения и обекти, с най-различна степен на мащаби, разпространение и общност. Като се отчита, че основна и централна фигура в живота на Земята е човекът, икономиката като наука отделя особено внимание на личната и семейната мотивация за стопанска дейност и потребление, на фирмената предприемаческа дейност, на икономическите отрасли, региони, страни и държави, обединяващи множество предприятия и компании. Накрая, съществува и световна икономика, която също е обект на анализи от икономическата наука.

От посоченото следва, че в икономическата наука се обособяват отделни разклонения и части, различаващи се по обхват и мащаби на изучаваните обекти и отношения, в зависимост от което се променят и методите на анализ и описание и използваните показатели. Това разделя икономическата наука на *микроикономика* и *макроикономика*.

При *микроикономическия* подход вниманието е насочено към човека, семейството, компанията, отделните пазари. Усилията на микроикономическия анализ са съсредоточени върху изучаването на възможностите за производство на конкретни стоки, видове производства, технологии, търсенето и предлагането на стоките на отделните пазари. Микроикономиката използва такива показатели като обем на производството и потреблението на дадена стока или групи стоки, пазарната цена на стоките, разходите за тяхното производство, печалбата от реализацията, ефективността от дейността на фирмата, предприемаческите сделки и стопанските проекти. Това определя микроикономиката като най-предметната част в икономическата наука, тъй като тя оперира с категории, понятия, показатели, непосредствено свързани с дейността и икономическото поведение на такива икономически субекти като отделния човек, предприемачите, производствените и социалните колективи, организации и фирми. Тази област от икономическата дейност е добре осезаема и достъпна за непосредствено възприемане и предметно усещане.

Обаче, ако се отчете, че в икономиките на отделни страни действат хиляди, а в някои от тях и стотици хиляди малки и големи организации, произвеждащи десетки и стотици милиони стоки и услуги, става ясно, че само в рамките на микроикономиката е невъзможно да се разкрие общата икономическа картина на страната или региона. Затова в икономическата наука широко се използва и *макроикономическият* подход. Негов основен принцип е да обобщава икономическите показатели и най-типичните и разпространени икономически процеси, да ги свежда до величини, позволяващи да се съди за икономиката и икономическите процеси като за нещо цяло, като за единен стопански комплекс.

Макроикономиката анализира икономическите процеси, даващи обща представа за производството, разпределението и потреблението на стоки, блага и услуги в мащабите на региони, страни и даже на целия свят, т.е. за икономиката като единна цялостна система. Тя оперира с такива категории и показатели като национално богатство на страната, брутен национален продукт, съвкупен доход, обем на промишленото и селскостопанското производство, темпове за увеличаване или намаляване на производството и потреблението на стоки и услуги и т.н. Едновременно с това макроикономиката изучава и осреднените величини като средни доходи и разходи, средно потребление, средна производителност на труда, средна работна заплата. Обект на макроикономически анализ е и динамиката на посочените показатели, т.е. тяхната промяна във времето.

Макроикономиката и микроикономиката, макар и обособени, са тясно свързани и си взаимодействат. Микроикономиката лежи в основата на макроикономиката, като последната се явява своеобразен резултат от нейното концентрирано проявление. В същото време макроикономическите величини и показатели не могат да се разглеждат само като пасивен краен обобщен резултат. Напълно е възможно и широко се прилага макроикономическото регулиране на икономиката на страната, на нейните региони, при което отначало се задават и формират макроикономическите показатели, от които след това чрез диференциране се образуват микроикономическите величини.

Понятието “макроикономика” често се използва в словосъчетанието “макроикономическа политика”, под което се разбира политика на държавно регулиране на икономиката, отличаваща се с това, че основно внимание правителството отделя на въздействието върху макроикономическите показатели, т.е. на икономиката като цяло. В резултат на това микроикономическите процеси на ниво предприятия, фирми търпят изменения в резултат на макроикономическите промени.